

Mark Sullivan

Sub un cer săngeriu

Traducere din engleză de Laura Karsch

Partea întâi
Nimeni să nu doarmă

Capitolul unu

9 iunie 1943

Milano, Italia

1.

Ca toți faraonii, împărații și tiranii de dinaintea lui, Il Duce își văzuse imperiul înălțându-se doar pentru a se nărui. Într-adevăr, în acea după-amiază de primăvară târzie, puterea i se scurgea lui Benito Mussolini printre degete, aşa cum se scurge bucuria din inima unei tinere văduve.

Armatele zdrobite ale dictatorului fascist se retrăseseră din Africa de Nord. Forțele Aliate se pregăteau să atace Sicilia. Iar Adolf Hitler trimitea în fiecare zi spre sud trupe și provizii, pentru a întări cizma Italiei.

Pino Lella știa toate astea din relatările BBC pe care le asculta seară de seară la radioul său pe unde scurte. Văzuse cu ochii lui, oriunde se ducea, numărul tot mai mare de naziști. Dar acum, când se plimba pe străzile medievale din Milano, Pino ignora cu desăvârșire forțele conflictului care se precipitau spre el. Al Doilea Război Mondial era un buletin de știri, nimic mai mult, ascultat într-o clipă și uitat în următoarea — înlocuit cu gândurile la cele trei subiecte preferate ale lui: fetele, muzica și mâncarea.

În fond, Pino nu avea decât șaptesprezece ani, 1,85m înălțime și 75 de kilograme, era înalt și slab, cu mâini și picioare mari, un păr care nu se lăsa îmblânzit și suficientă acnee și stângăcie pentru ca niciuna dintre fetele pe care le invitase la cinematograf să nu accepte să-l însoțească. Însă lui Pino nu-i stătea în fire să se lasă descurajat.

Se îndrepta încrezător în sine, împreună cu prietenii lui, către piața din fața Domului, impunătoarea catedrală gotică din inima Milano-ului, numită Basilica di Santa Maria Nascente.

— Astăzi am să cunosc o fată frumoasă, spuse Pino, ridicând un deget către cerul săngeriu, amenințător. Și dragostea noastră va fi nebună și tragică și împreună vom trăi mari aventuri, cu muzică, mâncare, vin și intrigi, în fiecare zi, de dimineață până seara.

— Trăiești în închipuire, spuse Carletto Beltrami, cel mai bun prieten al lui Pino.

— Ba nu, pufni Pino pe nas.

— Ba da, spuse fratele lui Pino, Mimmo, care era cu doi ani mai Tânăr. Tu te înamorezi de toate fetele drăguțe pe care le vezi.

— Dar niciuna nu-l iubește la rândul ei pe Pino, spuse Carletto.

Era un băiat cu față rotundă și constituție delicată, mult mai scund decât Pino.

Mimmo, care era și mai scund, spuse:

— Așa este.

Pino ignoră comentariile amândurora.

— Nu știi voi ce înseamnă să fii romantic.

— Ce fac acolo? întrebă Carletto, arătând către niște echipe de muncitori care lucrau la Dom.

Unii dintre ei așezau plăci de lemn în goulurile în care se aflau în mod normal vitraliile catedralei. Alții cărau din camioane saci cu nisip, construind un zid care se tot înălța împrejurul catedralei. Iar alții instalau reflectoare, sub privirile atente ale unui grup de preoți, care stăteau lângă intrarea principală, cu două canaturi, a Domului.

— Mă duc să aflu, spuse Pino.

— Eu, primul, spuse fratele său mai mic și porni către muncitorii.

— Pentru Mimmo totul e o competiție, spuse Carletto. Trebuie să învețe să se mai astâmpere.

Pino râse, apoi spuse peste umăr:

— Dacă știi tu cum ar putea să învețe asta, să-i zici și maică-miei.

Ocolindu-i pe muncitori, Pino se duse direct la preoți și-l atinse pe unul dintre ei pe umăr.

— Mă scuzați, părinte.

Clericul, care avea vreo douăzeci și cinci de ani, era la fel de înalt ca Pino, dar mai solid. Se întoarse, îl privi pe adolescent de jos în sus — remarcându-i pantofii noi, pantaloni gri de în, cămașă albă curată și cravata de mătase verde, cadou de la mama sa de ziua lui — și se uită apoi atent în ochii lui Pino, ca și când i-ar fi putut privi în cap și i-ar fi văzut gândurile păcătoase de adolescent.

Apoi spuse:

— Eu sunt seminarist. Încă nu am fost hirotonisit.

— Oh, oh, îmi cer scuze, spuse Pino intimidat. Voiam doar să știm de ce instalați luminile.

Înainte ca Tânărul seminarist să apuce să-i răspundă, se ivi la cotul său drept o mână noduroasă. Tânărul se trase deosebite, dând la iveală un preot scund și slab, trecut de cincizeci de ani, în sutană albă și cu tichie roșie pe cap.

Pino îl recunoscu numai decât și, cu o senzație de gol în stomac, se lăsa într-un genunchi în fața cardinalului arhiepiscop de Milano.

— Lord Cardinal, spuse Pino, plecându-și capul.

Seminaristul replică sever:

— Trebuie să i te adresezi cu „Eminența Voastră“.

Pino ridică privirea derutat:

— Guvernanta mea englezoaică m-a învățat să spun „Lord Cardinal“ când întâlnesc un cardinal.

Chipul sever al Tânărului bărbat împietri de-a dreptul, însă cardinalul Ildefonso Schuster râse reținut și spuse:

— Cred că are dreptate, Barbareschi. În Anglia mi s-ar spune „Lord Cardinal“.

Cardinalul Schuster era în egală măsură celebru și influent la Milano. Fiind capul bisericii catolice din nordul Italiei și bucurându-se de încrederea Papei Pius al XII-lea, cardinalul era frecvent menționat în presă. Pino se gândi că expresia lui Schuster era de neuitat: fața lui zâmbitoare exprima bunătate, însă privirea lui amenință cu osânda veșnică.

În mod evident ofensat, seminaristul replică:

— Dar noi suntem la Milano, Eminența Voastră, nu la Londra.

— Nu contează, spuse Schuster și-i aşeză lui Pino o mână pe umăr, spunându-i să se ridice. Cum te cheamă, tinere?

— Pino Lella.

— Pino?

— Mama obișnuia să-mi spună Giuseppino, spuse el, ridicându-se greoi de jos. și am rămas cu „Pino“.

Cardinalul Schuster îl privi de jos pe „micul Iosif“ și râse.

— Pino Lella. Un nume de ținut minte.

Pino nu înțelegea de ce ar fi zis una ca asta cineva de rangul cardinalului.

În tăcerea care se lăsa, Pino se trezi spunând:

— V-am mai întâlnit, Lord Cardinal.

Schuster rămase surprins.

— Unde anume?

— La Casa Alpina, tabăra părintelui Re, mai sus de Mademiso. Cu ani în urmă.

Cardinalul Schuster zâmbi.

— Îmi amintesc vizita aceea. I-am spus părintelui Re că este singurul preot din Italia cu o catedrală mai măreață decât Domul și Bazilica Sfântul Petru. Tânărul Barbareschi, aici de față, se va duce să lucreze cu părintele Re săptămâna viitoare.

— O să vă placă părintele Re și Casa Alpina, spuse Pino. E un loc foarte bun pentru ascensiuni.

Barbareschi zâmbi.

Pino făcu o plecăciune stângace și se îndepărta mergând cu spatele, lucru care păru să-l amuze și mai mult pe cardinalul Schuster, care spuse:

— Credeam că te interesează reflectoarele?

Pino se opri.

— Da?

— A fost ideea mea, spuse Schuster. Începând de astă-seară, se vor stinge toate luminile. De acum înainte doar Domul va mai fi luminat. Mă rog ca piloții bombardierelor să-l vadă și să fie atât de copleșiți de frumusețea sa, încât să se hotărască să-l cruce. Această biserică magnifică a fost construită pe parcursul a cinci secole. Ar fi o tragedie să dispară într-o noapte.

Pino ridică privirea spre fațada elaborată a imponzantei catedrale. Clădit din marmură roz-pal de Candoglia, cu

nenumărate turle, bovidouri și foisoare, Domul părea la fel de mareț, înghețat și iluzoriu precum Alpii înzăpeziți. Lui Pino îi plăcea aproape la fel de mult să schieze și să facă ascensiuni pe căt îi plăceau fetele și muzica, iar prilejul de Domului îl ducea mereu cu gândul la munți.

Dar cardinalul era acum de părere că atât catedrala, cât și orașul erau în primejdie. Pentru prima dată, posibilitatea unui atac aerian îi păru reală lui Pino, care spuse:

— Înseamnă că vom fi bombardați?

— Mă rog să nu se întâmple una ca asta, spuse cardinalul Schuster, dar un om prudent se pregătește întotdeauna pentru tot ce poate fi mai rău. La revedere și fie că încrederea ta în Dumnezeu să te protejeze în zilele ce vor veni, Pino.

2.

Cardinalul arhiepiscop de Milano se îndepărta, iar Pino se întoarse făstăcit la Carletto și Mimmo, care îl priveau amândoi ca loviți de trăsnet.

— Era cardinalul Schuster, spuse Carletto.

— Știu, răspunse Pino.

— Ai stat mult de vorbă cu el.

— Serios?

— Da, spuse fratele mai mic al lui Pino. Ce ți-a zis?

— Că-mi va ține minte numele și că reflectoarele sunt menite să împiedice bombardierele să arunce în aer catedrala.

— Vezi? îi spuse Mimmo lui Carletto. Ți-am zis eu.

Carletto îl scruta pe Pino suspicios.

— De ce să țină minte cardinalul numele tău?

Pino ridică din umeri.

— Poate i-a plăcut cum sună. *Pino Lella*.

Mimmo pufni pe nas:

— Tu chiar trăiești în închipuire.

Auziră tunete îndepărte când părăsiră Piața Domului, traversără strada și intrară pe sub arcada impunătoare în Galleria, prima galerie comercială acoperită din lume — două coridoare late care se intersectau, mărginite de magazine și, în mod obișnuit, acoperite cu o cupolă de fier și sticlă. Dar în acea zi, când cei trei băieți intrară în Galleria, plăcile de sticlă fuseseră deja scoase, rămânând doar structura cupolei, care proiecta o pânză de umbre dreptunghiu-lare peste spațiile comerciale.

Când tunetele se apropiară, Pino văzu pe coridoarele galeriei multe fețe îngrijorate, dar el nu le împărtășea teama. Tunetul era tunet, nu explozie de bombă.

— Flori? strigă o femeie de lângă o roabă cu trandafiri proaspăt tăiați. Pentru iubita ta?

Pino spuse:

— Când am s-o găsesc, am să revin.

— S-ar putea să așteptați ani de zile până să se întâmple una ca asta, *signora*, spuse Mimmo.

Pino se prefăcu că-i trage un pumn fratelui său mai mic. Mimmo se feri și o luă din loc, părăsind Galleria și ieșind într-o piață împodobită cu o statuie a lui Leonardo da Vinci. În spatele statuiei, de cealaltă parte a străzii și a shinelor de tramvai, ușile de la Teatro alla Scala fuseseră larg deschise, pentru a se aerisi în interiorul celebrei opere. Dinăuntru se revărsau sunete de viori și violoncelle cărora li se făcea acordajul și gamele exersate de un tenor.

Pino iuți pasul, dar observă o fată drăguță — păr negru, ten de culoarea smântânii, ochi negri scăpărători. Fata traversează piață, îndreptându-se către Galleria. Pino se opri brusc și o urmări cu privirea. Inundat de dorință, rămase fără glas.

După ce trecu fata, Pino spuse:

— Cred că sunt pe cale să mă îndrăgostesc.

— Cred că ești pe cale să cazi în nas, spuse Carletto, care-l ajunse din urmă.

Mimmo se întoarse la ei.

— Cineva tocmai a zis că Aliații o să fie aici de Crăciun.

— Eu aş vrea ca americanii să ajungă la Milano mai repede de-atât, spuse Carletto.

— Şi eu, încuviaștă Pino. Mai mult jazz! Mai puțină operă!

Luându-și avânt, Pino sări peste o bancă liberă și de acolo pe balustrada de metal care înconjura statuia lui da Vinci. Alunecă un pic pe suprafața netedă, apoi sări pe partea cealaltă și atteriză ca o pisică.

Mimmo, care nu voia niciodată să fie mai prejos, încercă aceeași șmecherie, dar se prăbuși pe asfalt în fața unei femei brunete și trupeșe, într-o rochie cu imprimeu floral. Părea să aibă vreo patruzeci de ani. Ducea în mână o cutie de vioară și purta drept protecție împotriva soarelui o pălărie de paie albastră, cu boruri largi.

3.

Femeia se sperie atât de rău, încât a fost cât pe-aci să scape din mâna cutia de vioară. Și-o lipi furioasă de piept, în vreme ce Mimmo gumea și se ținea de coaste.

— Asta e Piazza della Scala! îl certă femeia. Care-l onorează pe marele Leonardo! Nu ai pic de respect? Du-te și zbenguie-te în altă parte, copile!

— Credeți că suntem niște copii? spuse Mimmo umflându-și pieptul. Niște puști?

Femeia privi dincolo de Mimmo și spuse:

— Niște puști care nu înțeleg ce se petrece în jurul lor.

Nori întunecați începură să se adune, umbrind piata. Pino se răsuci și văzu o limuzină Daimler-Benz neagră

venind pe strada care despărțea piata de operă. Stegulețe roșii naziste fluturau pe ambele aripi ale automobilului. Un steguleț de general fălfăia de antena radio. Pino zări silueta generalului, care ședea bătos pe bancheta din spate, și se înfioră, fără să știe nici el de ce.

Când Pino se întoarse, violonista se îndepărta deja, cu capul sus, traversând cu un aer sfidător strada prin spatele limuzinei naziste și intrând în clădirea operei.

Când băieții se urniră din loc, Mimmo mergea șchio-pătând, frecându-se la șoldul drept și văicărindu-se. Dar Pino nu-i acordă atenție. O femeie cu păr blond-roșcat și ochi albaștri ca ardezia venea spre ei pe trotuar. Să fi avut douăzeci și ceva de ani, gândi Pino. Avea un corp frumos, un nas delicat, pomeți înalți și buze care se răsfrângău într-un zâmbet firesc. Zveltă și de înălțime medie, femeia purta o rochie de vară, galbenă, și ducea în mână o sacoșă de pânză. Coti pe trotuar și intră într-o brutărie aflată la câțiva pași în fața lor.

— Iar m-am îndrăgostit, spuse Pino și și duse amândouă palmele la inimă. Ați văzut-o?

Carletto pufni:

— Nu te dai bătut?

— Niciodată, spuse Pino și se duse grăbit la vitrina brutăriei, zgâindu-se înăuntru.

Femeia îndesa pâini în sacoșă. Pino observă că nu purta verighetă la mâna stângă, aşa că o aşteptă să plătească și să iasă. Atunci răsări în fața ei, își duse o mână la inimă și spuse:

— Iertați-mă, *signorina*. Frumusețea dumneavoastră m-a cucerit și am simțit că trebuie să facem cunoștință.

— Ei, nu mai spune, îi zise femeia batjocoritor, ocolindu-l și văzându-și de drum.

Când trecu pe lângă el, Pino îi simți mireasma de femeie și iasomie. Era un parfum îmbătător, cum nu mai simțise niciodată.

Se grăbi să o ajungă din urmă și-i spuse:

— Nu vă mint. Eu văd multe femei frumoase, *signorina*. Locuiesc în cartierul modei, San Babila. Multe manechine.

Femeia îl privi pieziș.

— San Babila e un cartier foarte elegant.

— Părinții mei sunt proprietarii magazinului de poșete Le Borsette di Lella. Îl știți?

— Patronul meu a cumpărat chiar săptămâna trecută o poșetă de acolo.

— Da? spuse Pino încântat. Deci vedeți că provin dintr-o familie onorabilă. Nu ați vrea să mergeți diseară cu mine la cinematograf? Rulează *You Were Never Lovelier*. Fred Astaire. Rita Hayworth. Dans. Cântec. Atâtă eleganță! Ca dumneavoastră, *signorina*.

Femeia întoarse în sfârșit capul spre el și-l privi cu ochii ei sfredelitori.

— Câți ani ai?

— Aproape optsprezece.

Femeia râse.

— Ești cam Tânăr pentru mine.

— E doar un film. Mergem ca doi prieteni. Doar nu sunt prea Tânăr și pentru asta, nu-i aşa?

Ea nu mai spuse nimic, ci se mulțumi să meargă.

— Da? Nu? spuse Pino.

— Diseară se vor stinge toate luminile.

— Când începe filmul e încă lumină, iar după aceea am să vă conduc eu acasă teafără și nevătămată, o asigură Pino. Noaptea văd ca o pisică.

Ea mai merse câțiva pași fără să spună nimic, iar lui Pino îl se strânse inima.

— Unde rulează filmul? întrebă femeia.

Pino îi dădu adresa și spuse:

— Ne întâlnim acolo, da? La șapte și jumătate în fața casei de bilete?

— Ești destul de nostrim, iar viața e scurtă. De ce nu?

Pino zâmbi, își duse o mâna la piept și spuse:

— Pe curând.

— Pe curând, zise femeia, apoi surâse și traversă strada.

Pino rămase să privească în urma ei, triumfător și fără suflare, dar își dădu brusc seama de ceva în clipa când femeia se răsuci în aşteptarea tramvaiului care intra în stație și-l privi la rândul ei amuzată.

— *Signorina*, iertați-mă, strigă Pino, dar cum vă cheamă?

— Anna, strigă ea înapoi.

— Eu sunt Pino! tipă el. Pino Lella!

Tramvaiul opri cu scrâșnete, împiedicând-o pe ea să-i mai audă numele de familie și pe el să o mai vadă. Când tramvaiul se puse iarăși în mișcare, Anna dispăruse.

— N-o să vină, spuse Mimmo, care zorise în urma lor în tot acest timp. A zis doar aşa, ca să scape de tine.

— Ba sigur o să vină, replică Pino și se uită apoi la Carletto, care îi urmărise și el îndeaproape. Se citea în ochii ei, în ochii Annei, nu-i aşa?

Înainte ca fratele și prietenul lui să apuce să-i răspundă, pe cer se ivi un fulger și primele picături de ploaie căzură, grele și tot mai mari. O rupseră toți trei la fugă.

— Mă duc acasă! strigă Carletto și o coti după colț.